

Svetonočne romance.

Angeli so zaplakali.

Angeli so šli po svetu
in iskali so tesarja
in prosili so tesarja:
— Dèj, za božjo voljo stori
zibko Sinu božjemu!

„Če bom znal?“ — tesar je dvomil:
„Kdaj že nisem tesal zibke!“
Pa je tesal in iztesal
jasli Sinu božjemu.

Sin je rasel . . . modro vrasel —
In enajstkrat tretje leto
angelom je vse potožil:
— Moja duša je do smrti
žalostna, oj, žalostna!

Angeli so šli po svetu
in iskali so tesarja
in prosili so tesarja:
— Dèj, za božjo voljo stori
rakev Sinu božjemu!

„Če bom znal?“ — tesar je dvomil:
„Kdaj že nisem tesal rakev!“
Pa je tesal in iztesal
križ za Sina božjega.

Angeli so zaplakali
in v nebesa priplakali.
Večni Bog jih je tolažil:
— O, nikarte se solziti,
moralo tako je priti,
zlati moji angelci!

Samega začúdenja . . .

Ali tega nisem jaz
zvil iz samih sanj,
kar je v svoji pameti
sklenil beli dan:

Da ne pojde danes spat
preje za goro,
dokler ne bi sveta noč
vstala nad zemljo.

Rad bi znal, če je tako
čudovita res,
da se ji še kerubi
čudijo z nebes.

S trudnimi očmi je bdel
gori vrh planin,
in pridihala je noč —
sveta noč z višin:

Samega začúdenja
dan je vztrepetal
in zadivljenih je lic
vekomaj zaspal.

Kdo bi ne zaspal?

„Nikar, nikar mi, detece,
ne zaspaj takoj!
ne bom ti zibke zibala,
ne bom ti zibke zibala,
mamica nocoj!

Okleni se me, detece,
pa me glej sladko:
tako nocojšno sveto noč,
tako je prvo sveto noč
gledalo nebo.

Nasloni se mi, zibelka,
na pokojna tla:
tako je zemlja to-le noč,
tako je zemlja tisto noč
mirna bila vsa.

Nikar, nikar mi, detece,
ne zaspaj takoj,
ne bom ti zibke zibala,
ne bom ti zibke zibala,
mamica nocoj!“ —

A sinko se je davno že
v sanjah zasmehljaj;
saj kdo pri tej uspavanki,
pri miljeni uspavanki,
kdo bi ne zaspal? —

Sivi Marko.

K polnočnici je zvon zazvonil,
a sivi Marko ga ni slišal.
Ob dlan si glavo je naslonil
in v kot zagledal se je gori.
Iz kota jasli so blestele:
tako se sveti v zlati zori
zeleni holmec nad vasjo.

In sivi Marko pol je dremal,
napol se v mislih je razvnel
tako mehko, tako gorko:

„O, tudi jaz sem hlev imel,
še lepši, ko ve, moje jasli;
o, tudi meni so pastirji
na griču so mi ovce pasli;
in kakor vam — le-tam na robu
košatil si je dob pri dobu.
In hišo z vrtom sem ogradil,
na vrtu drevja sem zasadil
tako lepo, tako gosto;
le če so hude brile sape,
polukal dom je izmed drevja:
tako se izpod zimske kape
prikrito kažejo ušesa . . . —

No, pisani pastirji v jaslih,
zakaj se smejete, zakaj?!

Sevé, nocoj je lepa noč,
in kdo bi skrival nasmehljaj,
ko se še sivi Marko smeje?
A čakite, končam naj preje!“ —
In pol čeblljal je, pol je sanjal:
„Ej, vse na svetu se vrti,
in vse se kmalu izneveri;
sedaj je moja ped prsti,
ki sproti noga jo premeri.
Umrlo mi je solnce žarko,
in ljudstvo siče: Sivi Marko
pokopal si je srečo sam . . .
Jaz sam?! He, he, če ni to laž!

A vi, pastirji, z belo čredo
gotovo greste v Betlehem?
Počakite, da z vami spem!
Samo nobene nimam ovce —
in brez ovčice bi li smel?
Pa če je treba, mili Bože,
ta kožuh dam iz ovčje kože,
saj ni še preveč začrnel — —“

Pri jaslih lučca je brlela,
in lučci plamen je pojemal,
a skoraj mirno je zadremal,
zadremal kakor Marko sam. —

Ginjen sem se zasolzil.

Ne vidite, ne slišite,
kako je živo vse nocoj?
Kot brat in sestra — hrib in plan
kramljata bajke med seboj.

In kakor bi cekine štel,
cezí studenec mimo skal,
in kakor bi cekinov rad,
priklanja dren se mu do tal.

A mesec pred večernico
v oblaku skriva svoj obraz:
gotovo se „skrivalnice“
igrata, da je slajši čas.

In gorsko selo kroginkrog
počiva pod meglicami,
kot bi se ga nevidni duh
dotikal s perutnicami.

In skozi ves ledeni zrak
se sape podrsavajo,
a zvezde jim z iskrenimi
očesci namigavajo.

In skozi ves drhteči zrak
srebrna rosa mi rosljá . . .
In taka rosa, se mi zdi,
v očeh se mojih lesketá.

Moj Bog! Kaj ti si na srce
izlil skrivnostno mi sladkost?
Mar se izlilo je srce
v presladko tvojo mi skrivnost?

Pri treh mašah.

Mati ji je modrovala;
„Vida, draga moja hči,
jutri bo pa sveti dan,
jutri bojo maše tri.

Kadar boš pri prvi maši,
prosi, da ti sveti dan
pride v dušo, naj bo v njej
za vse čase zakopan.

Kadar boš pri drugi maši
ne pozabi mojih let,
da se ne prenašli smrt
pa jih z grobom gre odet.

V tretji maši se pa spomni,
da so bele rožice,
cvetja rahlovzraslega
in premehke kože . . .“

Vida s smehom je nedolžnim
pala materi v objem,
drugi dan pa v cerkvalo
pohitela k mašam trem.

Izpolnila v prvi maši
prvi majkin opomin,
pa je ganil sveti dan
jo do srčnih globočin.

V drugi maši drugo prošnjo
vzdihnila je pred oltar,
in še dolgo materi
groba kopal ni grobar.

V tretji maši pa se Vida
rožic ni spominjala . . .
Ah, da ne bi ji nedolžnost
nikdar z lic izginjala!

Rajši materi bi preje
grob izkopal naj grobar,
da bi take žalosti
ne dočakala nikdar!

Čestitka.

Zapojva rodna moja vas,
zapojva si božičnico
o tihí noči blaženi!

In kar je tvojih hiš in koč,
naj z okni razsvetljenimi
strmé, kako izpod neba
oblak visi srebrnobel.
Po njem snežinke hodijo:
tako so božji angelci
po Jakobovi lestvici
sprehajali se gor in dol.

In kar je tvojih hiš in koč,
tako naj vse si mislijo,
da te snežinke biserne
zveličane so dušice,
iz tretjih plavajo nebes
čestitat zemlji-materi:

— O, zemlja ti Adamova,
ne kerubi, ne serafi
ti niso mogli vdihniti
te dihe blažene noči —
le Bog, le vsemogočni Bog!

Prosjakova zadnja pesem.

Vsaka hiša poje nocoj:
Tiha noč,
blažena noč!
Ti pa moja duša zapoj:
Težka noč,
žalostna noč!

Tiha noč —
komur niso vetrovi
svetih pesmic pobrali
kakor meni . . .
Blažena noč —
kogar niso snegovi
na dobravi zapali
kakor mene . . .

Mehka zima, poglej:
V krilu tvojem sneženem
roke vekomaj sklenem —
ti pa poj nad menoj:
Tiha noč,
blažena noč!

Silvin Sardenko.

